

ปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Management Factors Affecting Homestay Business's Survival In Chiangkhan District, Loei Province

ฐิติมาพร ทองหวาน¹ จิราภรณ์ เชื้อบุญมี¹ พีรณัฐ ไชยศรีสาต¹ อัญชลี โภคะนุช²

Thitimaporn Tongwan¹ Jiraporn Chueaboonmee¹ Peeranut Chaiseehat¹ Anchalee Kokanuch²

Corresponding Author's Email: anchalee.kok@ru.ac.th

(Received: November 24, 2022; Revised: January 23, 2023; Accepted: February 14, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับปัจจัยด้านการจัดการ และการอยู่รอดของธุรกิจ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม กับการอยู่รอดของธุรกิจ และ 3) ศึกษาปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจ ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์พื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี สมรสแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี ผู้ประกอบการมีการดำเนินงานด้านการควบคุมเป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ การจัดองค์กร การนำ การอยู่รอดของธุรกิจ และการวางแผนตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการอยู่รอดของธุรกิจ และผลการศึกษาด้านการจัดการที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยการจัดการได้แก่ การนำ การวางแผน และการจัดองค์กรส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยการจัดการด้านการควบคุมไม่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจ

คำสำคัญ: การวางแผน การจัดองค์กร การนำ การควบคุม การอยู่รอดของธุรกิจ

Abstract

This research aimed at: 1) exploring personal factors, management factors and business survival factors; 2) studying the relationship between management factors – planning, organizing, leading, and controlling – and business survival; and 3) studying management factors affecting business survival. 152 samplings were selected from homestay entrepreneurs in Chiangkhan District, Loei Province. A set of questionnaire was used to collect data which were analyzed by percentage, means, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient, and Multiple regression analysis.

The results found that the most owners were women, age 41-50 years old, married, bachelor's degree and business operation period is less than 5 years. The homestay entrepreneurs focused on the controlling factors, following by organizing, leading, business's survival, and planning respectively. All management factors and business's survival were in a positive correlation. Furthermore, the highest management factors affecting business's survival were leading, planning, and organizing respectively; while, controlling factors had no effect toward business's survival.

Keywords: planning, organizing, leading, controlling, business's survival

¹ นักศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Bachelor's Students, Management Program, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

² Lecturer, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และเติบโตอย่างต่อเนื่อง สามารถนำเงินเข้าประเทศ สร้างรายได้ไปยังภาคธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่พัก บริษัท ธุรกิจนำเที่ยว ร้านอาหาร ธุรกิจสุขภาพ เป็นต้น และสามารถกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ก่อเกิดการจ้างงานสร้างอาชีพ และโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ถึงแม้โลกจะเผชิญปัญหาที่เกิดจากวิกฤติทางด้านโรคระบาด COVID-19 ช่วงปลายปี พ.ศ. 2563 จนถึงปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา ส่งผลให้สถานการณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปี พ.ศ. 2564 ลดลงจาก พ.ศ. 2563 ร้อยละ 74.21 และนักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศลดลงร้อยละ 49.08 (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักโฮมสเตย์ให้ความสนใจในการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดของธุรกิจมากขึ้น

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักดีคือ อำเภอเชียงคาน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการผสมผสานระหว่างความงามตามธรรมชาติ เช่น แก่งคุดคู้ และแหล่งท่องเที่ยวสกายวอร์คเชียงคาน และแหล่งท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ ถนนคนเดินเชียงคาน ซึ่งมีธุรกิจที่พักทางด้านโฮมสเตย์ที่รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากมา จากผลการวิจัยเรื่องมาตรฐานโฮมสเตย์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่า มาตรฐานโฮมสเตย์อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปัจจัยด้านการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์อยู่ระดับปานกลาง (สุภักดิ์ศิษฏ์ ชัยชนะเจริญ และ นันทนา อุ่นเจริญ, 2560) ในขณะที่เดียวกันผลการวิจัยการพัฒนาศักยภาพที่พักอำเภอเชียงคานสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักต่างพยายามในการปรับตัวเพื่อรองรับความต้องการของผู้ที่เข้าพัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยว (สมพงษ์ อัครวิธิปัต, 2565)

อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน 2565 พบว่าสถิตินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยจำนวน 1,230,064 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ถึงร้อยละ 238.49 (กองเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) จากสถานการณ์และผลงานวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้เห็นความจำเป็นในการศึกษาปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์: กรณีอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่ดังกล่าวตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการธุรกิจโฮมสเตย์เพื่อการปรับตัวในการสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวและการอยู่รอดของธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับปัจจัยด้านการจัดการ และการอยู่รอดของธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม กับการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ ธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังนั้นประชากรการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ จะสามารถให้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเป็นจริงมากที่สุด จำนวน 152 คน ทั้งนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ทำการประสานขอเข้าเก็บข้อมูล และลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่มีการพัฒนาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถาม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีชุดคำถาม 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการธุรกิจ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจด้านการวางแผน (PLN) จำนวน 4 ข้อ ด้านการจัดองค์กร (ORG) จำนวน 5 ข้อ ด้านการนำ (LEA) จำนวน 5 ข้อ และด้านการควบคุม (CON) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอยู่รอดของธุรกิจ (SUV) จำนวน 5 ข้อ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้วยวิธีประเมินค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ในเครื่องมือวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า ด้วยวิธีการ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (พิศิษฐ์ ตัณฑวณิช และพนา จินดาศรี, 2561) จำนวน 3 ท่าน ผลการประเมินทุกด้านอยู่ในระดับ 1.0 นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามด้วยวิธีการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficients) จากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ ในจังหวัดเลย จำนวน 30 ฉบับ ผลปรากฏว่าอยู่ระหว่าง 0.80-0.87 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 (Hair et al., 2010)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อประสานผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยได้ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นจึงได้นัดหมายวันเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงใช้การวิเคราะห์ผลในเชิงสถิติดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรตามได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการหาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรแบบช่วง (Interval data) นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองตามกฎของการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบความแปรปรวนที่สูงเกินความเป็นจริง (Variance Inflation Factor: VIF)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยมีตัวแปรพยากรณ์จำนวน 4 ตัว และตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัว

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัย และสามารถนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดการ และการอยู่รอดของธุรกิจ พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการส่วนมากเป็นเพศหญิง (จำนวน 86 คน ร้อยละ 68.8) อายุระหว่าง 41-50 ปี (จำนวน 41 คน ร้อยละ 32.8) สมรสแล้ว (จำนวน 66 คน ร้อยละ 52.8) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (จำนวน 91 คน ร้อยละ 72.8) และมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี (จำนวน 54 คน ร้อยละ 43.2)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม รวมทั้งการอยู่รอดของธุรกิจ ผลการวิจัย พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดำเนินงานด้านการควบคุมเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การจัดองค์กร การนำ การอยู่รอดของธุรกิจ และการวางแผน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านการจัดการและการอยู่รอดของธุรกิจ

ปัจจัยการจัดการและการอยู่รอดของธุรกิจ	μ	σ
ด้านการวางแผน		
1. แผนมีความสอดคล้องกับสถานการณ์	4.49	0.58
2. แผนมีความยืดหยุ่นและแก้ไขได้	4.44	0.76
3. พนักงานมีส่วนร่วมการวางแผน	4.52	0.74
4. มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	4.47	0.75
รวม	4.48	0.56

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การจัดการธุรกิจและการอยู่รอดของธุรกิจ	μ	σ
ด้านการจัดองค์กร		
5. สรรหาคนที่เหมาะสมกับงาน	4.60	0.64
6. มีการแบ่งงานอย่างชัดเจน	4.43	0.72
7. มอบงานตรงความสามารถ	4.48	0.70
8. รับฟังข้อคิดเห็นจากพนักงาน	4.50	0.70
9. มีการสื่อสารเพื่อการพัฒนางาน	4.50	0.73
รวม	4.50	0.55
ด้านการนำ		
10. มีการสร้างความเชื่อมั่นในผู้นำ	4.47	0.73
11. สร้างแรงจูงใจในการทำงาน	4.50	0.75
12. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.50	0.76
13. จ่ายค่าตอบแทนที่จูงใจ	4.50	0.68
14. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล	4.49	0.74
รวม	4.49	0.59
ด้านการควบคุม		
15. ตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจ	4.46	0.72
16. พิจารณาข้อบกพร่องของธุรกิจ	4.53	0.70
17. พัฒนาระบบการควบคุมงาน	4.53	0.70
18. มีการปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจ	4.56	0.73
รวม	4.52	0.58
ด้านการอยู่รอดของธุรกิจ		
19. สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานธุรกิจ	4.51	0.70
20. มีกระบวนการจัดการที่ชัดเจน	4.50	0.70
21. กระบวนการจัดการมีความสอดคล้องกับสถานการณ์	4.46	0.71
22. มีการจัดการการเงินแหล่งทุน	4.50	0.76
23. สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า	4.47	0.74
รวม	4.49	0.59

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการกับการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการและการอยู่รอดของธุรกิจ

ตัวแปร	PLA	ORG	LEA	CON
PLA	1.00			
ORG	0.87*	1.00		
LEA	0.89*	0.85*	1.00	
CON	0.81*	0.87*	0.84*	1.00
SUV	0.84*	0.82*	0.84*	0.77*
VIF	6.73	6.29	6.44	4.83

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ได้แก่ ด้านการนำ (LEA) ด้านการวางแผน (PLA) ด้านการจัดองค์กร (ORG) และด้านการควบคุม (CON) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการอยู่รอดของธุรกิจ (SUV) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.77-0.84 ตามลำดับ

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยตนเอง (Multicollinearity) ด้วยการทดสอบค่า VIF ผลปรากฏว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 4.83-6.73 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 หมายความว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกันไม่สูงจนเกินตามเกณฑ์มาตรฐาน (Hair et al., 2010)

3. ปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัยปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ

ตัวแปร	b	t	Sig.
Constant	0.199	0.844	0.373
PLA	0.301	2.462	0.015*
ORG	0.273	2.271	0.025*
LEA	0.344	3.044	0.003*
CON	0.037	0.373	0.710
Adj.R ² = 0.756, S.E. = 0.29175			
F = 97.212, Sig. = 0.000			

จากตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการนำส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจมากที่สุด ($b=0.344$) รองลงมาได้แก่ด้านการวางแผน ($b=0.301$) และด้านการจัดองค์กร ($b=0.273$) ตามลำดับ ในขณะที่การควบคุมไม่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจ โดยผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการถดถอยสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามหรือการอยู่รอดของธุรกิจได้ถึงร้อยละ 75.6

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยด้านการจัดการได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุมมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Lee, Friestad and Chanruang (2017) การบริหารจัดการส่งผลโดยตรงต่อการอยู่รอดขององค์กรธุรกิจในประเทศไทย เช่นเดียวกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานคุณภาพส่งผลต่อความอยู่รอด (พรพนา ศรีสถานนท์, 2565)

เมื่อพิจารณาทางด้านของปัจจัยทางการจัดการพบว่า ด้านการวางแผน (Planning) ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สตีเวนยา เคนนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2560) ที่ระบุไว้ชัดเจนว่าการวางแผนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานเพราะเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการวางแผนที่สำคัญได้แก่การวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมาย การกำหนดทางเลือก การแก้ไขปัญหา การประเมินเป้าหมายและทางเลือก และการจัดทำแผนและแผนประจำปี ทั้งนี้โดยผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนส่งผลต่อการอยู่รอดของผู้ประกอบการในจังหวัดนครนายก

ด้านการจัดองค์กร (Organizing) ของธุรกิจที่พิกผลงานวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมในช่วงวิกฤติโควิด-19 ได้ระบุถึงการจัดการงานบริการ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การมอบหมาย

งานในช่วงวิกฤติควรมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การปรับเปลี่ยนการทำงาน และการลดเวลาในการทำงานจะส่งผลให้การดำเนินธุรกิจโรงแรมในช่วงวิกฤติอยู่รอดได้ (กิริฐากร บุญรอด, สุชนิสา ผลโชติ และ รัชชานันท์ คำนวน, 2565) เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ สุชาติ อุทัยวัฒน์ และ คณะ (2564) ที่ระบุว่า ด้านการจัดองค์กรในภาวะวิกฤติควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์กรให้สามารถรับมือกับภาวะวิกฤตอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนำ (Leading) พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่สามารถปรับตัวและอยู่รอดควรมีวิสัยทัศน์ ความคิดเชิงระบบ เทคโนโลยี ความรับผิดชอบต่อสังคม และความยืดหยุ่นในการบริหาร (วิระพงษ์ เกียรติไพรงศ์ และ พระปลัดสถิต โพธิญาณ, 2565) นอกจากนี้แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยเฉพาะการให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการคิด แก้ไขปัญหา รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง (สุนันท์ทิพย์ อินทรกมล, สุมาลี รามัญ และ ธัญนันท์ บุญอยู่, 2565) จะเป็นแรงจูงใจให้พนักงานทุ่มเทความสามารถในการทำงานและทำให้ธุรกิจอยู่รอดในที่สุด

สำหรับด้านการควบคุม (Controlling) ถึงแม้ผลวิจัยจะไม่ได้ชี้ถึงผลกระทบที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจ โสมสเดย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากธุรกิจโสมสเดย์เป็นธุรกิจบริการขนาดเล็กที่มุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และรูปแบบการจัดการก็จะเป็นแบบครอบครัว ดังนั้นรูปแบบการควบคุมจึงไม่ได้มุ่งเน้นความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้มากนัก นอกจากนี้การควบคุมเป็นกระบวนการในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ รูปแบบการควบคุมจึงมุ่งไปที่กระบวนการปฏิบัติงานและตัวบุคคล ซึ่งหากการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในเชิงลบที่เกิดขึ้นจากความไม่สมดุลระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นจริงภายใต้สถานการณ์ต่างๆ กระบวนการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความกังวลและความเครียดในการทำงานของพนักงาน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงอาจหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากความไม่พอใจของพนักงาน นอกจากนี้มีผลงานวิจัยการจัดการภาวะวิกฤตโดย สุชาติ อุทัยวัฒน์ และ คณะ (2564)

ชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจที่พึงควรกำหนดมาตรฐานวิธีการควบคุม การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ โดยควรคำนึงถึงวิธีการการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการและพนักงาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่พึงโฮมสเตย์ในพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการจัดการทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการควบคุม การจัดองค์การ การนำ และการวางแผน เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการจัดการกับการอยู่รอดของธุรกิจพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการอยู่รอดทางธุรกิจ ซึ่งหมายความว่าเมื่อปัจจัยด้านการจัดการใดเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็จะส่งผลให้การอยู่รอดของธุรกิจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ควรให้ความสำคัญกับการจัดองค์การซึ่งเกี่ยวข้องกับการแบ่งงาน การมอบหมายงาน และการติดต่อสื่อสารการทำงานของธุรกิจให้ชัดเจน
2. ผู้ประกอบการควรมีการวางแผนการบริหารจัดการธุรกิจโฮมสเตย์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้งการโน้มน้าวใจพนักงานของธุรกิจให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน สำหรับการควบคุมการทำงานควรเน้นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เพื่อลดความตึงเครียดในการทำงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจสามารถศึกษาความต้องการจำเป็นทางด้านการใช้บริการที่พักที่เป็นมาตรฐานของธุรกิจ เพื่อศึกษามุมมองของลูกค้าที่มีต่อธุรกิจโฮมสเตย์

เอกสารอ้างอิง

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). *สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศรายจังหวัดปี 2564*. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/>

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศรายจังหวัดปี 2565*. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/>

กิริฐากร บุญรอด, สุณิสา ผลโชติ และ รุชยา คำนวน. (2565). แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมในช่วงวิกฤติโควิด-19. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 15(1), 139-148.

พรพนา ศรีสถานนท์. (2565). ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่มีผลต่อการอยู่รอดของสถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(46), 98-113.

พิศิษฐ์ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 3-12.

วีระพงษ์ เกียรติไพรงศ์ และ พระปลัดสถิต โพธิญาณ. (2565). ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(1), 123-134.

สมพงษ์ อัครวิธิปัต. (2565). การพัฒนาศักยภาพที่พักอำเภอเชียงคานเพื่อเสริมสร้างอารยธรรมริมฝั่งโขงที่ยั่งยืนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 16(1), 193-208.

สัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2560). กรอบแนวคิดการศึกษาการวางแผนและการบริหารแผน. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(2), 389-411.

สุนทรทิพย์ อินทรกมล, สุมาลี รามัญ และ ธัญนันท์ บุญอยู่. (2565). อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานและความมุ่งมั่นทุ่มเทในงานที่อยู่ในฐานะตัวแปรคั่นกลาง ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์สู่ผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทอุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 12(1), 60-69.

- สุชาติ อุทัยวัฒน์, กมลพร กัลยาณมิตร, สถิต นิยมญาติ และ ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2564). การบริหารจัดการภาวะวิกฤติธุรกิจโรงแรมไทย. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(2), 162-178.
- สุภาคิษฐ์ ชัยชนะเจริญ และ นันทนา อุ่นเจริญ. (2560). มาตรฐานโคมสเตยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารช่อพะยอม*, 28(2), 75-86.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B.J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective* (7th ed.) Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Lee, W.Y, Friestad, P. and Chanruang, S. (2017). Causal Factors Influencing Development of Organizational Survival for Companies Listed in Thailand. *Suranaree Journal of Social Science*, 11(1), 109-129.